SoilCare

Landbouwersnetwerken sociaal kapitaal voor een gezonde bodem advies & beleid

BELEIDSNOTA
november 2020

by Dr Niki Rust, Newcastle University & Dr Jasmine Black, Countryside and Community Research Institute

SAMENVATTING

Ondanks bestaande economische en regelgevende stimulansen om over te schakelen naar een duurzamer bodembeheer, hebben nog steeds veel Europese landbouwers deze praktijken niet toegepast of zijn zij nog niet gemotiveerd om hun handelwijze op lange termijn te veranderen. De complexe sociale factoren waar landbouwers aan blootgesteld zijn, kunnen hiervoor de oorzaak zijn. SoilCare onderzoekt en bevordert het gebruik van bodemverbeterende teeltsystemen (Soil-Improving Cropping Systems - SICS) om de bodemkwaliteit te verbeteren met het oog op positieve gevolgen voor duurzaamheid en winstgevendheid. SICS vormen een holistische benadering voor het bodembeheer, bestaande uit lange vruchtwisselingen en een 'geïntegreerde' combinatie van inputs en beheerstechnieken.
Hier wordt beschreven hoe beleidsmakers netwerken van landbouwers kunnen ondersteunen om zo het sociaal kapitaal te versterken en daarbij de invoering van SICS-praktijken aan te moedigen.

Uitwisseling van advies

Demonstratieboerderijen

BELEIDSOPTIES

Het blijkt dat het versterken van het sociaal kapitaal een positieve uitwerking op de invoering van innovatieve landbouwpraktijken heeft. Het volgende kan de invoering van duurzaam bodembeheer bevorderen:

- **Steun verlenen aan informatieverstrekkers die door landbouwers gerespecteerd en vertrouwd worden, bv. adviseurs van landbouwers**
- **Ondersteuning bieden aan de ontwikkeling van diverse netwerken tussen landbouwers en niet-landbouwers**
- **Steun verlenen aan netwerken van landbouwers die openstaan voor vernieuwing - bv. innovatieve netwerken van landbouwers**
- **Machtsongelijkheid aanpakken (bv. tussen pachter en landeigenaar) door middel van expertbegeleiding van groepen met meerdere belanghebbenden en langetermijncontracten**

Vertrouwen creëren door

langetermijncontacten en -contracten kan de invoering van SICS bevorderen

@SoilCare_eu

Het SoilCare-project wordt gefinancierd door het onderzoeks- en innovatieprogramma Horizon 2020 van de Europese Unie, in het kader van subsidieovereenkomst nr. 677407.

Noodzakeliike elementen van sociaal kapitaal SICS in the voeren

Onderzoek heeft uitgewezen welke vier belangrijke componenten van sociaal kapitaal bijdragen aan de acceptatie van duurzaam bodembeheer door landbouwers. Deze componenten en beleidsopties voor de versterking van de sociale capaciteit omvatten:

VERTROUWEN is essentieel. Als een landbouwer geen vertrouwen heeft in de persoon of de instelling die de informatie verstrekt, zal hij waarschijnlijk ervan uitgaan dat die informatie niet betrouwbaar is. Landbouwers vertrouwen eerder informatie van personen die zich in hun ogen in een vergelijkbare positie bevinden (b.v. andere landbouwers), dan onderzoekers, overheidsmedewerkers of milieudeskundigen. Dit komt deels omdat landbouwers het gevoel hebben dat collega's een betere kennis en begrip van hun doelen en waarden hebben dan "buitenstaanders". Wantrouwen kan ontstaan door een gebrek aan informatie of consistentie in de contacten, terwijl wederzijds vertrouwen in de acties van de landbouwers kan helpen om relaties op te bouwen.

VERBINDING beïnvloedt ons gedrag. Diversiteit binnen een netwerk stimuleert innovatie. Wanneer landbouwers deel uitmaken van een breder gemeenschapsnetwerk, zoals de EU operationele groepen, kunnen ze leren van andere landbouwers, maar ook van landbouwkundigen en milieuadviseurs. Niet verbonden zijn met een breder netwerk met mensen buiten de onmiddellijke omgeving, kan innovatie in de kiem smoren.

NORMEN zijn gedeelde verwachtingen over hoe mensen zouden moeten handelen. Innovatie als norm - het gevoel dat het in orde is om nieuwe dingen te proberen - is belangrijk om landbouwers aan te moedigen duurzamere bodempraktijken toe te passen. Uit studies in diverse landen is gebleken dat landbouwers pas bereid zijn hun methoden te veranderen als hun collega's dat ook doen. Toch kan dit ook een belemmering vormen indien collega's in het verleden negatieve ervaringen hebben opgedaan met of een negatief beeld hebben van duurzamere praktijken. Een voorbeeld is de mening bij groepen van conventionele landbouwers over biologische landbouw.

MACHT is gekoppeld aan positie en kennis. Macht en vertrouwen vinden we terug in de relatie tussen landeigenaar en pachter, een situatie waarbij de landeigenaar overkoepelende beslissingen neemt over het beheer van het bedrijf. Langere termijncontracten en het aanmoedigen van een transparante kennisuitwisseling zijn goede instrumenten om het machtsongelijkheid te herverdelen en meer transparantie, eerlijkheid en om rechtvaardiger procedures tot stand te brengen.

Innovatienormen
Door te werken met demonstratieboerderijen en door landbouwers beter met elkaar in contact te brengen, kunnen normen voor innovatie op het gebied van SICS's worden ontwikkeld

Wegenkaart naar meer sociaal kapitaal

Het stimuleren van samenwerking en een op samenwerking gerichte aanpak kan in een aantal gevallen doeltreffend zijn voor de bevordering van de hierna worden beschreven vier hoofdcomponenten van sociaal kapitaal. Europese subsidies zijn beschikbaar en bepaalde nationale overheidsprogramma's en adviessystemen faciliteren interactieve groepen. Zo ondersteunen bijvoorbeeld EU operationele groepen inzake bodems de verbetering van de contacten tussen landbouwers, adviseurs en onderzoekers. Toch moet nadruk gelegd worden om SICS tot norm te verheffen en op de aanpak van machtsongelijkheden bij het beheer van de bodemgezondheid. Ondersteuning van betrouwbare, onbevooroordeelde externe instanties als facilitators zal de ontwikkeling van bodembeheergroepen met meerdere stakeholders ten goede komen.

Lees het volledige artikel op: **https://emeraldopenresearch.com/articles/2-8/v2**
Voor meer SoilCare info zie: **https://www.soilcare-project.eu/resources/deliverables**

@SoilCare_eu

Het SoilCare-project wordt gefinancierd door het onderzoeks- en innovatieprogramma Horizon 2020 van de Europese Unie, in het kader van subsidieovereenkomst nr. 677407.